

Lähtettäjä: Lindfors Petteri <petteri.lindfors@vihti.fi>

Lähetetty: maanantai 2. joulukuuta 2024 19.27

Vastaanottaja: Viljanen Eerikki <Eerikki.Viljanen@vihti.fi>; Piiröjärvi Essi <essi.piiröjarvi@vihti.fi>

Aihe: Valtuustoaloite – Talouden ennustamisen ja talousarvioprosessin kehittäminen

Valtuustoaloite – Talouden ennustamisen ja talousarvioprosessin kehittäminen

Tällä valtuustokaudella olemme panostaneet tiedolla johtamiseen ja jalkapallomaajoukkueen termein ”eteenpäin on menty”, mutta matkaa on myös vielä jäljellä. Jotta työ jatkuu ja ensi keväänä aloittava uusi valtuusto, kunnanhallitus sekä lautakunnat pääsevät työtään jatkamaan niin muutama kehityskohde talouden seurantaan ja ennustamiseen sekä talousarvioprosessiin.

1) Kuukausittain raportointi toimielimille

Vuoden 2025 alusta toimielimille toimitetaan kuukausittain raportti, joka näyttää toteuman lisäksi vertailun talousarvioon, ennusteeseen sekä edelliseen vuoteen.

Kuukausittain raportti tarjoaa toimielimille mahdollisuuden seuranta vastuualueensa taloutta myös kokousten välissä ja se tarjoaa mahdollisuuden talousymmärryksen kasvulle.

2) Talouden ennusteen jatkuva päivittyminen

Optimaalisessa tilanteessa talouden ennuste päivittyy jatkuvasti, kohdan 1 kuukausittaisessa raportoinnissa tulisi olla huomioitu mahdolliset ennustemuutokset sekä lyhyet kuvaukset muutoksille. Vuoden 2025 alusta toimielimille pitää tarjota jokaisessa kokouksessa talouden ennustetilanne sekä arvio talousarvion toteutumisesta.

Esimerkiksi, jos

- Kunnanhallitus päättää rekrytointiluvasta, joka ei ole talousarviossa, tulee se lisätä ennusteeseen välittömästi.
- Edellisen kuukauden toteuma ylittää/alittaa ennusteen, niin se huomioida ennusteessa, jos sama trendi vaikuttaa myös loppuvuoteen.
- Tapahtuu jotain odottamatonta, joka tuo kertaluontoisia tai pysyviä kuluja, niin ne tulee huomioida ennusteessa välittömästi.

Tiedostan, että tämä toive ei ole yksinkertainen ja vaatii aikaa, jotta siitä tulee tapa toimia. Mikäli alamme tätä kuitenkin säännöllisesti ja systemaattisesti noudattaa, niin se varmasti parantaa talouden läpinäkyvyyttä merkittävästi tulevan valtuustokauden aikana.

3) Talousarvioprosessin kehittäminen

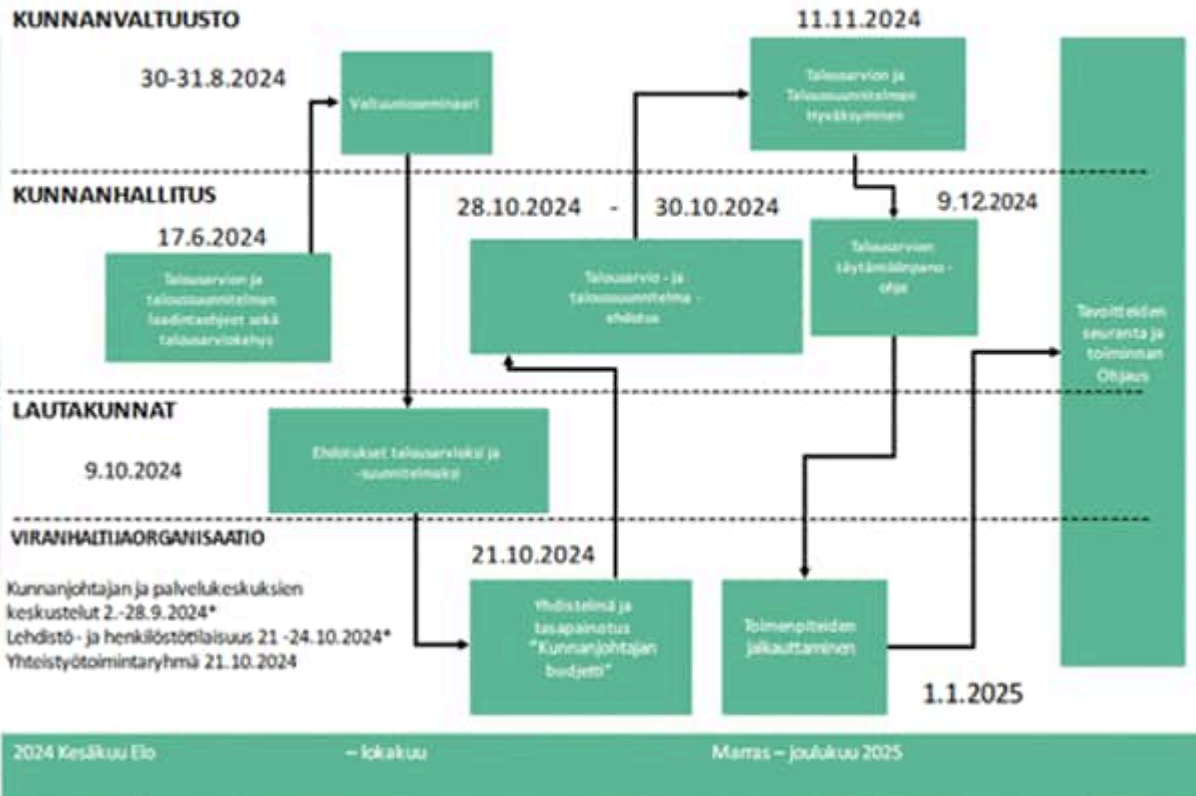
Käytännössä joka syksy olemme kohdanneet tilanteen, jossa kunnanhallituksen päättämä talouden kehys muuttuu lautakuntien käsittelyn jälkeen ja kunnanhallitukselle menevässä versiossa on merkittäviä muutoksia lautakuntien tekemiin esityksiin.

Tämä on toki kunnanjohtajan oikeus, ja jopa velvollisuus tehdä kovia päätöksiä tasapainoisen talouden kannalta. Tämä kuitenkin aiheuttaa lautakunnille sen, että niiden tekemä päätöksenteko ei ole niin arvokasta, kun pohjaluku, jota vasten ne ovat esityksiään miettineet ei olekaan se, joka lautakunnan käsittelyssä on ollut.

Vuoden 2026 talousarvioon tulee suunnitella prosessi, jossa talousarvion kehys sekä yleiset muutokset tehdään kehukseen jo ennen lautakuntien käsittelyä. Tämä tuo arvoa lautakuntien käsittelyyn, koska niiden tehtävä on toimia oman vastuualueensa asiantuntijana sekä parantaa talousarvion realistisuutta ja oikeellisuutta. Esimerkiksi opetuksen ja varhaiskasvatuksen osalta tiedossa ovat tällöin tuoreimmat henkilöstöluvut syksyltä. Tälle esikäsittelylle ennen lautakunta on kyllä aikaa syyskuussa, jos lautakuntien talousarviot käsitellään lokakuussa.

Tiedolla johtaminen ei tapahdu itsestään, se pitää tehdä yhdessä tavaksi toimia.

TALOUSARVIOPROSESSI 2025



Kuvio 1. Talousarvioprosessi 2025